
OPERAČNÍ A BOJOVÁ PŘÍPRAVA

ZA VYŠŠÍ ORGANISOVANOST PRÁCE ŠTÁBŮ

Podplukovník Josef Bláha

Prudký rozvoj vědy a techniky se odráží v materiálním zabezpečení vojsk a ve vojenském umění. Rozsáhlé používání zbraní hromadného ničení a kvalitativní růst vojenské techniky umožňují vedení operací vysokým tempem a do velkých hloubek. Na frontě může proto docházet k náhlým změnám situace.

Je proto třeba podstatně zlepšit dosavadní způsoby velení vojskům, protože zvláště v scudobých podmínkách musí být pružné a nepřetržité. Požadavky na velitele a štáby den ode dne rostou, velitelé a štáby musí řešit řadu nových, dříve neznámých úkolů. Zejména jsou to otázky plánování opatření o použití zbraní hromadného ničení a ochrany proti nim. Dále podstatně vzrostly úkoly i prostředky průzkumu, maskování a zkrátily se lhůty pro přípravu všech opatření.

Zatím tyto úkoly jsou převážně přenášeny na operační oddělení a ta pak jsou přetěžována, že nestačí úspěšně plnit veškeré funkční povinnosti. Kromě toho vzhledem k reorganizaci jednotlivých stupňů velení štáby a zejména operační oddělení musí řídit a získávat zprávy od stále vzrůstajícího počtu podřízených štábů.

Proto bude třeba přezkoušet účelnost dosavadní organizace, rozsah funkčních povinností, organizace práce a technického vybavení štábů.

Domnívám se, že bude účelné stanovit nové funkční povinnosti jednotlivých složek štábů s cílem zvýšit odbornou úroveň a tím i rychlost a přesnost práce. Tak především bude nutno mít v každém štábu počínaje svazkem specialisty pro řešení otázek použití zbraní hromadného ničení a ochrany proti nim.

Co se týče aktivního použití zbraní hromadného ničení, bude je plánovat operační oddělení, které musí být zesíleno důstojníky specialisty v těchto otázkách.

Otázky ochrany proti zbraním hromadného ničení musí být řešeny komplexně proti atomovým, chemickým i biologickým zbraním. Z toho vyplývá požadavek pověřit řešením těchto otázek jednu složku štábu a tím zabezpečit cílevědomé plánování a hlavně využití prostředků průzkumu, sladění provádění opatření zabezpečující vojska a hlavně pak centrálně řízený zásah odřadů k odstraňování následků napadení. Svou odborností a funkčními povinnostmi má k převzetí tohoto úkolu nejbližší chemické vojsko, jehož štáb by byl doplněn podle stupně velitelství a plánovaných úkolů. Je nasnadě, že by tato složka štábu musela plnit své úkoly v těsné součinnosti a za podpory ostatních složek štábu, zejména operačního oddělení. Nebo je také možné vytvořit v operačním oddělení zvláštní skupinu ochrany proti zbraním hromadného ničení, složenou z odborně připravených důstojníků. Toto řešení se zdá výhodnější, protože by otázky ochrany proti zbraním hromadného ničení byly řešeny v závislosti na operační situaci a řízeny přímo velitelem nebo náčelníkem štábu.

Dalšímu možnému zlepšení práce štábu by přispělo sloučit oddělení PVO s protiletadlovým dělostřelectvem v jeden celek. O této otázce se v naší armádě již mnoho diskutovalo a nebylo dosaženo jednotného názoru. Přesto však sloučení obou složek má mnoho předností, zjednoduší a zrychlí velení, a to musí být v nynější době rozhodujícím faktorem. Neboť bez rychlého a centrálně řízeného velení prostředky PVO zasáhnou pozdě nebo vůbec ne. Pro tento závěr svědčí i ta skutečnost, že se již jako prostředky PVO čím dál tím v širší míře používá řízených i neřízených střel, které svou povahou jednoznačně nepatří do podřízenosti velitele dělostřelectva. Z dosavadních zkušeností vyplývá, že velitel dělostřelectva má tak rozsáhlé funkční povinnosti, že mu stejně nezbyvá čas na řešení otázek protiletadlového dělostřelectva, ačkoli je za ně odpověden. Zejména možnost zřizovat společné velitelské stanoviště pro zástupce velitele pro PVO, velitele protiletadlového dělostřelectva a představitele stíhacího letectva zcela jednoznačně ukazuje vcelku formální odpovědnost velitele dělostřelectva za protiletadlové dělostřelectvo. V nejlepším případě může velitel dělostřelectva řídit protiletadlové dělostřelectvo jakž takž při plánování jeho použití, ale při vedení bojové činnosti se jeho vliv omezuje na pasivní schvalování již dříve provedených opatření.

Bylo by účelné přezkoušet funkční povinnosti i u ostatních velitelů a náčelníků druhů vojsk a služeb. Jistě bychom došli k závěru, že jsou možné další změny ve vymezení působnosti, čímž by se dosáhlo dalšího zlepšení práce v našich štábech.

Zásadou musí být stanovit každému funkcionáři menší kompetenci, a tak zabezpečit možnost přesně a kvalitně plnit funkční povinnosti, neboť nynější organizace armád a i svazků klade na každého staršího náčelníka značně vyšší úkoly, i co se týče počtu svazků, útvarů a jednotek, jimž musí velet. Proto je nutno hledat cestu, jak plnění těchto úkolů zabezpečit. Hromadění funkčních povinností na jednoho funkcionáře znemožňuje důkladně zvládnout veškerou problematiku, vyžaduje vytváření velkých různorodých štábů a ztěžuje velení silám a prostředkům.

Přitom zvláštní pozornost je třeba věnovat organizaci složek odpovědných za plánování a řízení opatření zabezpečujících protivzdušnou obranu, ochranu proti zbraním hromadného ničení a řídicích aktivní použití vlastních zbraní hromadného ničení. Při reorganizaci našich štábů musí být dbáno správné zásady, nevytvářet nadměrné a příliš početné štáby zvyšováním jejich počtů, nýbrž spíše hledat cestu — plnit funkční povinnosti s malými, avšak vysoce odborně připravenými, organizovanými a stmelnými pracovními kolektivy, v nichž každý má jasně vymezenou pravomoc a tím i odpovědnost a je přitom plně využito jeho odborných znalostí. V tomto směru je třeba hledat novou cestu a nelpět na starých zvyklotech.

Dále je třeba hledat i nové způsoby práce našich štábů a přitom plně využívat nejnovější techniky.

Dosavadní zkušenosti z provedených cvičení ukazují, že štáby mají mnoho potíží a nedostatků při plnění svých funkčních povinností. Tak na příklad v přípravném období cvičení se plně zaměřují na včasné zpracování dokumentace a často zapominají na řízení vojsk. Zprávy v přípravném období nejsou tvrdě vyžadovány a hodnoceny, a tak se zpravidla veškerá dokumentace neopravuje podle výsledků průzkumu. Proto nejsou palby

řízeny na přesně zjištěné a ověřené cíle a také úderý zbraněmi hromadného ničení jsou někdy vedeny do prostorů klamného soustředění. Rovněž maskování a jeho přezkušování, budování obranných objektů a staveb, rozmístění vojsk při přeskupování a přesunech věnují štáby menší pozornost, neboť se domnívají, že veškeré úsilí musí soustředit na dovedné naplánování boje. V tom je konečně utvrzuje dosavadní praxe hodnocení cvičení, kdy je soustředěno i úsilí řídicích orgánů, zejména na hodnocení plánů operace.

V přípravném období podstatně vážne jak řízení vojsk a kontrola jejich činnosti, tak i vzájemná a včasná informovanost o změnách situace jak nepřátelských, tak i vlastních vojsk.

Značně složitější situace nastává při zahájení bojové činnosti. Štáb se rozdělí obsazením VPS, situace na frontě se rychle mění, velitelská stanoviště se často přemísťují. Na štáby jsou kladeny nejtěžší povinnosti, které nejsou ve většině případů s to splnit. Veškerá činnost štábu zpravidla záleží v pracném shromažďování podkladů pro vedení pracovní mapy. Prakticky na operační oddělení přicházejí styční důstojníci všech složek a druhů vojsk a jeden přes druhého si překreslují s větší nebo menší přesností situaci na průsvitku z pracovní mapy operačního oddělení, aniž si vyměnili zprávy získané po linii odbornosti. Příslušníci operačního oddělení pak s největšími potížemi plní zdánlivě hlavní úkol, zakreslit pracovní mapy pro velitele, pro náčelníka štábu nebo pro jiné funkcionáře. Prostě činnost celého štábu je soustředěna jedině na rychlé získání zpráv o situaci a zakreslení pracovní mapy. Na plnění dalších a podle mého soudu hlavních úkolů štábu nezbyývá většinou ani času, ani sil. Tak na příklad není kontrolováno pochopení a hlavně plnění úkolů vojaky, není obnovována součinnost, není organisováno bojové zabezpečení, nejsou centrálně koordinovány zásahy záloh, odřadů k odstraňování následků úderů zbraní hromadného ničení atd.

Přitom nelze říci, že by příslušníci našich štábů nebyli na dobré odborné úrovni nebo snad neměli vůli splnit veškeré své úkoly co nejlépe.

Příčiny uvedených nedostatků podle mého mínění jsou hlavně v organisaci práce neodpovídající již soudobým podmínkám a v technickém vybavení štábů, které může a musí plnění úkolů i systém práce štábů podstatně zjednodušit i zrychlit.

Jak tedy zlepšit systém práce štábů? Pokusím se poukázat aspoň na některé možnosti a cesty.

Tak především bude nutno ve štábech obdobně, jak je tomu v civilních továrnách, zavést dispečerské řízení práce. Po této stránce již byly získány některé kladné zkušenosti, ale dispečerského zařízení nebylo plně využito, neboť většinou sloužilo jen k osobní potřebě náčelníka štábu.

Podle mého názoru nutno organisovat z celého štábu i z příslušníků druhů vojsk několikačlennou pracovní směnu vybavenou bezdrátovým dispečerským zařízením a právem využívat všech pojítek. Tato směna »dispečerská skupina« by byla řízena a pracovala podle pokynů náčelníka štábu jen na velitelském stanovišti. Jádrem směny by byli důstojníci operačního oddělení a nahrazovali by informační skupinu.

Hlavním úkolem dispečerské skupiny by bylo včas získávat i přezkušovat zprávy a zakreslovat je do pracovní mapy tak, aby v ní byly vyjádřeny i hlavní údaje nutné pro práci všech složek štábu a druhů vojsk. Tuto pracovní mapu pak musí dispečerská skupina v nařízených lhůtách rychle rozmnožit a vydat všem složkám štábu, skupině na VPS, ZVS i TVS.

Důležité zprávy nebo údaje vyžadující okamžitého zásahu pak musí dispečerská skupina vyhlášovat ihned buď všem složkám nebo podle potřeby jen některé složce, které se situace týká.

Bude-li dispečerská skupina plnit jen tento úkol, zbaví štáb zbytečného pobíhání a doslova manuálně a těžkopádného zakreslování situací, zabezpečí nejrychlejší a nejúplnější informovanost všech složek štábu. Tak na příklad ZVS i VPS, jakmile jim budou doručeny takto zpracované mapy s úplnou situací, budou moci kdykoli převzít velení, kdyby bylo vyřazeno VS. Je celkem přirozené, že by se mapy nevydávaly každou hodinu, nýbrž periodicky na stupni armády třikrát až čtyřikrát denně, při čemž by se pro úsporu map v zásadě používalo dvou soupřav, na nichž by byl střídavě dotisk prováděn. V každém případě při takto navrhované organizaci práce umožníme štábu plnit jeho hlavní úkoly: řídit vojska, kontrolovat plnění úkolů a dávat veliteli promyšlené návrhy na rozhodnutí. Jistě se zlepši součinnost jak uvnitř štábu, tak i se sousedy a s přidělenými vojsky. Bude zabezpečena lepší informovanost nadřízených štábů. Bude jim možno místo dlouhých hlášení předložit buď výtisk pracovní mapy nebo jim bude moci dát úplnou informaci dispečerská skupina. Veliká výhoda bude také v tom, že nebude třeba získávat informace po všech liniích druhů vojsk, neboť hlavní údaje o nich bude shromažďovat a předkládat dispečerská skupina. Tím ulehčíme pojítkům a odstraníme čím dál tím naléhavější požadavek druhů vojsk, mít vlastní síť (ženijní, chemickou a p.).

Ovšem zpracováním a vydáváním pracovních map úkoly dispečerské skupiny nijak nekončí. Musí jí být využíváno i k plnění mnoha dalších úkolů. Tak na příklad v přípravném období operace může plně na sebe vzít povinnost řídit činnost vojsk a vydávat jim po schválení náčelníkem štábu dílčí rozkazy po všech liniích. Rovněž při vedení boje mohou být vydávána z informační skupiny krátká bojová nařízení, zejména pro činnost druhých sledů a záloh. Po získání praktických zkušeností bude možno úkoly dispečerské skupiny upřesnit a pravděpodobně i dále rozšířit.

Zvláštní výhodu spatřuji zejména v úsporném využití pojítek, neboť na příklad dispečerská skupina svazku může předkládat armádě bojové hlášení o situaci všech druhů vojsk, takže po jednom pojítku v krátké časové lhůtě dostane dispečerská skupina armády souhrnnou a úplnou zprávu, kterou si bude moci okamžitě zpětně ověřit. Tak v krátké době může dispečerská skupina armády získat zprávy od všech podřízených svazků a nebude nutno, jak je tomu dosud, pracně shánět podklady od jednotlivých druhů vojsk a složek podle odbornosti. Štáby druhů vojsk a služeb armády budou mít za povinnost předkládat přímo dispečerské skupině hlášení o činnosti a situaci armádních prostředků a záloh, s nimiž budou mít spojení, nebo je možno, aby tato hlášení přejímala přímo dispečerská skupina. Tím při nejmenším odpadne zdoluhavé navazování hovorů a vyloučí se ztrátové časy, a to v soudobých podmínkách možného rušení, zejména radiového provozu, má zvláštní důležitost. Kromě toho bude možno kdykoli, i při rozsáhlém rušení a při nemožnosti použít technických pojítek, zabezpečit informovanost nadřízeného štábu v krátké lhůtě odesláním úplně zakreslené pracovní mapy, jejíž doručení při použití spojovacích letounů nebo vrtulníků je otázkou nejvýše 30 minut.

Tak na příklad v útočné operaci zahajované z hloubky bez zaujímání výchozího položení může být plně využito dispečerského řízení přesunů

vojsk a jejich rozvinování, neboť úspěch celé operace značně závisí na včasném příchodu vojsk na bojiště. Na přesuny vlastních vojsk bude mít značný vliv aktivní činnost obránce, který bude napadat přesunující se a rozvíjející proudy všemi zbraněmi, zejména pak zbraněmi hromadného ničení. Proto je třeba, aby příchod vojsk na bojiště byl promyšleně naplánován, všestranně zabezpečen a hlavně pak centralisovaně a nepřetržitě řízen. K tomu možno říci, že to bude hlavní úkol velitele, náčelníka štábu a operačního oddělení. Mají však k tomu tyto funkcionáři a operační oddělení dobré předpoklady? Je účelné, aby se velitel plně zaměřil jen na řízení přesunu a nestaral se o činnost nepřítele, o účinek vlastních atomových úderů a o pozorování bojiště z VPS, které by zaujal ještě před příchodem vojsk? Může operační oddělení během přesunu pracně a zdlouhavě získávat zprávy od jednotlivých druhů vojsk, jak probíhá přesun, jak a čím nahradit zničené nebo umlčené jednotky, kde má být upravena a vytyčena obřížďka, kam a jaké odřady vyslat k odstranění následků úderů zbraní hromadného ničení? Podle dosavadní praxe to musí operační oddělení provádět, avšak zprávy musí zpravidla získávat skrze odborné složky a nařízení opětovně vydávat až po upřesnění situace u těchto složek a rozkazy dodávat opět jejich prostřednictvím.

Situace se značně zjednoduší, bude-li řídit přesun dispečerská skupina, v níž budou zastoupeni informovaní příslušníci všech složek, které plní hlavní úkoly k zabezpečení včasného příchodu vojsk na nepřátelský přední okraj. Dispečerská skupina řízená náčelníkem štábu bude moci být nepřetržitě informována o situaci a bude mít možnost rychle a co nejúčelněji čelit všem nepředvídaným změnám situace a řídit vojska podle jednotného promyšleného plánu. Při dobrém technickém vybavení bude moci dispečerská skupina řídit přesun vojsk a přitom se přemisťovat nebo při slabším technickém vybavení může své úkoly plnit z VS nebo z představeného předem zaujatého VPS nebo z prostoru v jeho blízkosti.

Takto organisovaná práce štábu nebude vyžadovat rozsáhlejších organisáčních změn a úkoly bude možno plnit nynějšími počty. Pro úspěšnou práci bude nutno skupinu technicky zabezpečit hlavně jednoduchým zařízením pro rychlý dotisk taktické situace do map. Požadavek na jeho vývoj byl uveřejněn jako tematický úkol pro vynálezce a zlepšovatele, avšak dosud nebyl úspěšně vyřešen. Proto lze očekávat, že i tento článek bude podnětem pro naše techniky, aby tuto naléhavou otázku brzy vyřešili.

Dále musí mít dispečerská skupina k své práci výkonný dispečink, co možná bezdrátový. Bezdrátový dispečink by zajistil nepřetržitost spojení a tím i informování celého štábu a při přesunech by umožnil řízení proudů štábu a velení i během přesunů. Bezdrátového dispečinku je u nás v civilním sektoru rovněž používáno zejména k řízení práce v povrchových dolech. Cenné poznatky a zkušenosti po této stránce získal již »Ústav pro mechanisaci důlních prací«. V armádě však dosud obdobného zařízení nepoužíváme, ačkoli jeho přednosti jsou jasně patrné. K ulehčení práce dispečerské skupiny bude výhodné používat i automaticky pracujícího magnetofonu k zachycování hlášení a k vydávání krátkých informací podle potřeby předem nahraných.

K zabezpečení rychlé informace velitelsko-pozorovacího stanoviště, záložního velitelského stanoviště a týlového velitelského stanoviště, k dodávání grafické dokumentace — pracovních map se situací — bude výhodné

používat buď fototelegrafu nebo televise a kromě toho tyto přenosy zabezpečit možnostmi přímého doručování dokumentace využitím malých vrtulníků.

S dispečerským způsobem řízení práce našich štábů jistě nebudou všichni čtenáři souhlasit. Jsem si vědom toho, že i tento návrh má některé nedostatky, které zdánlivě převažují jeho výhody. Tak se zdá, že shromažďováním většiny zpráv a hlášení přímo u dispečerské skupiny je porušována snaha zabezpečit přímou informovanost jednotlivých funkcionářů, a ne o několik minut později. Dále dotiskem taktické situace do mapy rovněž dochází k časové ztrátě, ale ta je zlomkem proti tomu, musí-li si funkcionář zakreslovat situaci podle kódované zprávy nebo podle pracovní mapy operačního oddělení.

Kromě toho je možno právem namítat, že mapy vydávané dispečerskou skupinou budou buď příliš podrobné, aby v nich byla zachycena situace potřebná pro všechny složky štábu a druhú vojsk, nebo bude muset být situace doplňována podle potřeby odborných složek.

I s touto námitkou je nutno souhlasit. Přesto podle mého názoru ulehčí a zrychlí navrhovaný způsob práci našich velitelů a štábů a pomůže jim splnit těžké úkoly vyplývající ze soudobých podmínek.

V tomto článku nebudu podrobně rozbírat další technické vybavení štábu. Přesto bych se rád zmínil o závažném problému, jehož vyřešení podstatně ulehčí plnění funkčních povinností štábů. Je nutno vyřešit otázky utajení velení. Dnešní stav a obtíže jsou nám všem velmi dobře známy, a proto se o nich nebudu zmiňovat. Ovšem nelze se nadále smířovat s tím, že při používání nynějších velmi složitých a hlavně časově náročných pomůcek rozkazy a hlášení docházejí zásadně pozdě nebo se velí otevřeně bez utajování. Tento problém nevyřeší žádná grafická pomůcka a je nutno využít soudobé techniky tak, aby bylo možno používat otevřené mluvy a nepřítel neměl možnost hovory dešifrovat. V tomto směru již naši technici vyřešili některá automaticky šifrující zařízení, avšak jejich zavádění je zdoluhavé nebo je k nim zaujímán odmítavý postoj.

Tato zařízení mají zvláštní důležitost pro provádění cvičení v terénu v míru a snad i větší než ve válce. Ve válce totiž může velitel svazku velet otevřeně a nepřítel nebude mít zpravidla čas odposlouchané zprávy využít k protiaksi. V míru však odposlechem našich pojítek může si cizí zpravodajská služba vyvodit mnoho cenných poznatků o stupni výcviku, taktice a operačním umění naší armády a využít jich pak pro případ války.

Naproti tomu nutno přiznat, že naše štáby mají zásadní odpor k používání pomůcek k utajení velení, nevyužívají možnosti používat signálních tabulek a hlavně vydávají zbytečně dlouhé, příliš podrobné rozkazy. Tím jsou pojítka dlouhodobě zatěžována a podřízenému, jemuž je rozkaz určen, je ubírán čas.

Proto je třeba přejít přímo na telegrafický způsob vydávání rozkazů, vydávat jenom rozkazy nezbytně nutné a funkci vyššího štábu zaměřit na sladění součinnosti a podporu bojujících vojsk. Neomezovat iniciativu velitelů a neznervosňovat je zbytečnými rozkazy nebo požadavky. Z našich rozkazů a nařízení musí vymizet nic neříkající formulace jako »pokračovat v plnění nařízeného úkolu«, »soustředit úsilí na směr hlavního úderu«.

Rovněž bude třeba upustit od dosavadní praxe, kdy na příklad velitel armády při cvičeních, zejména při cvičeních velitelsko-štábních na mapách, chce znát situaci téměř každých 30 minut a někdy velí jednotlivým plukům

nebo i praporům. Proto i práci našich velitelů a štábů přispěje dodržování zásady »nenahrazovat, nýbrž pomáhat«.

Vyřešením těchto několika návrhů a dodržováním navrhovaných zásad podstatně zrychlíme a zkvalitníme plnění funkčních povinností našich velitelů a štábů. Rovněž snížíme stále se opakující volání po zavádění dalších pojítek a sítí. Po přezkoušení a praktickém ověření navrhovaných změn a opatření jistě přijdeme k závěru, mít raději méně pojítek a technických prostředků, avšak musí být výkonné a musí jich být plně využito. K tomu přispěje zavedení dispečerského stylu práce ve štábech svazků a svazů. Rozumí se samo sebou, že s rozvojem spojovací techniky, zejména televise, využívané pro potřeby armády, zavedením nejmodernějších zařízení pro rychlé dodávání zpráv bude možno způsob práce našich štábů dále zdokonalovat. Přitom musí být vodítkem zásada, zrychlit a ulehčit velení a zabezpečit tak nepřetržité řízení vojsk ve složitých, nejasných a rychle se měnících situacích.

Tak na příklad byl letos na veletrhu v Hannoveru vystavován přístroj k přenosu obrazu na dálku, který umožňuje přenos jakéhokoli grafu nebo textu rozměrů asi 400×500 mm za 1 minutu. V podstatě jde o zdokonalený fototelegraf, jímž se předávané impulsy jednobarevně zaznamenávají přímo na papír nebo na mapu v měřítku 1 : 1. Obdobného zařízení by bylo možno s výhodou používat k přenášení grafických hlášení, nařízení i k přenosu textu a grafikonů nejrůznějšího druhu, na př. k předávání isobar, isotherm atd. Z uvedeného příkladu vysvítá, že soudobý rozvoj techniky vyřešil již četné přístroje a zařízení, jimiž by se značně ulehčila práce štábů. Jde jen o to obdobné zařízení získat, prakticky vyzkoušet a pak, a to hlavně, rychle jimi vybavit naše vojska.

Značné nedostatky a potíže se vyskytují při přemísťování velitelsko-pozorovacích stanovišť. Dnešní dopravní prostředky, na nichž se VPS přemísťuje, jsou převážně odkázány na komunikace. Avšak při přemísťování VPS bývají komunikace zpravidla zataraseny přesunujícími se vojsky, jak o tom svědčí zkušenosti z provedených cvičení s vojsky. Velitel se svou úzkou skupinkou hlavních funkcionářů často uvázne na komunikaci mezi přesunujícími se proudy a tak ztrácí cenný čas pro velení. Je proto nutno vybavit skupinu obsazující VPS novými dopravními prostředky zabezpečujícími přesuny v krátké lhůtě a v jakémkoli terénu. Podle názoru některých důstojníků bude nejvýhodnější přemísťovat VPS na terénních vozídlech — transportérech nebo i tancích. Jistě se tím podstatně zvýší pohyblivost této skupiny a zmenší její závislost na komunikacích. Přesto bych však považoval za účelnější přemísťovat VPS na vrtulnících k tomuto cíli zvlášť vybavených pojítky, zabezpečujícími nepřetržité velení. Používáním vrtulníků by se nesporně zkrátila doba přesunu, zlepšily by se podmínky pro zabezpečení nepřetržitého spojení a tím i velení. Skupina velitele, určená pro práci na VPS, by mohla velmi rychle měnit své stanoviště podle skutečného průběhu bojové činnosti.

Závěrem bych chtěl říci, že mé návrhy a úvahy mají být podnětem k diskusi, v které by měli příslušníci našich štábů posoudit účelnost a správnost uvedených závěrů, po případě navrhnout i jiná nebo další opatření zabezpečující plnění funkčních povinností našim velitelům a štábům v soudobých bojových podmínkách.